

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. VIII. Vi naturalis concomitantiae existit sub specie panis Sanguis,
sub specie vini Corpus, sub utraque anima cum omnibus perfectionibus à
loco absolutis: unio quoque hypostatica, & illâ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

CONCLUSIO VIII.

Vi naturalis concomitantia existit sub specie panis Sanguis, sub specie vini Corpus, sub utraque anima cum omnibus perfectionibus à loco absolutis: unio quoque hypostatica, & illa mediante Divinitas, imò tota Trinitas. In triduo mortis sub specie panis fuisset aliquis Sanguis, sub specie vini totum Corpus, sub utraque Divinitas, sub neutra anima.

Docet Calvinus libro 4. Instit. cap. 16. §. 18. 35. & 47. prout etiam Petrus Martyr libro de Cæna Domini contra Gardinerum objectione 36. nihil in hoc Sacramento esse per concomitantiam. Contrarium si non definitur (quod aliqui vocant in dubium) saltem tam expressis verbis tradidit Tridentinum sess. 13. cap. 3. ut absque ingenti temeritate, magnoque errore non possit negari. Ait enim: Semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem verum Domini nostri Corpus, verumque eius Sanguinem sub panis & vini specie, unâ cum ipsius anima, & divinitate existere; sed Corpus quidem sub specie panis, & Sanguinem sub vini specie, ex vi verborum: ipsum autem Corpus sub specie vini, & Sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque, vi naturalis illius connexionis & concomitantia, quâ partes Christi Domini . . . inter se copulantur. Divinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore & animâ hypostaticam unionem.

Vi, inquam, naturalis illius connexionis & concomitantia quasi diceret, ideo enumerata se mutuo concomitantur in Sacramento, quia extrâ illud naturaliter inter se connectuntur. Unde Catechismus Romanus supra: Si duo aliqua inter se reipsa coniungantur, ubi unum sit, ibi etiam alterum esse necesse est. Quod an verum sit de omnimoda necessitate, ita ut oppositum implicet, an dumtaxat de necessitate naturali, variant Doctores Catholici: quæstio est philosophica, & ideo duxi à longiori ipsius discussione hæc abstinendum.

Equidem ad veritatem Catholicam abundè sufficit naturalis congruentia. Quis autem Sapiens, & non intelligit naturis rerum congruum esse, ut ubicumque est corpus hominis vivi, etiam sit anima, & sanguis, anima utique tamquam forma informans, & constituens cum eo unum aliquod compositum substantiale;

sanguis verò veluti aliquid ex natura rei necessarium ad huiusmodi informationem & compositionem?

Supposito itaque primo miraculo, replicatione videlicet ejusdem rei, id est, positione in diversis locis, sive in utroque circumscriptivè (in quo nullam videmus implicentiam, quidquid Thomistæ reclamant) sive in uno circumscriptivè, & in alio sacramentaliter vel definitivè, ratio naturalis postulat, ut nisi aliquid aliud obftet, etiam replicentur illa, quæ naturalem cum ea habent connexionem, id est, quæ ex natura sua postulant simul esse.

Quid dicam de Divinitate? Hercule quamquam Personalitas Divina non exigit unionem cum natura humana, neque vice versâ natura humana unionem cum Personalitate Divinâ per se loquendo, ex hypothesi tamen quod sit unita, & ab illa sustentetur, jam unio hypostatica, & illa mediante natura humana petit Divinitatem existere secum ubicumque fuerit, tamquam maximam sui perfectionem supernaturalem, supplens vices personalitatis creatæ, quæ naturam humanam non unitam Divinæ inleparabiliter consequitur.

Hæc est veritas ab omnibus Catholicis admessa. Expediamus nunc paucis, quæ sunt controverfa. Et primò quidem communi quasi consensu, Doctori nostro adscribitur sententia, asserens corpus replicatum iisdem accidentibus à loco absolutis subjacere, sic quod contrarium implicet.

Queris quo loco Scotus doceat illam sententiam? Respondet Vasquez disp. 189. c. 4. n. 21. in 4. dist. 10. q. 2. §. Dico ergo: verba aliqua argumenta, & q. 4. §. Ad argumenta: verba. Ad aliud argumentum. Examinemus verba textus: Dico ergo ad questionem, quod est maxima mihi certissima, quod Deo est possibile omne, quod non includit evidenter contradictionem, & ad quod non sequitur necessario contradictio: hoc est huiusmodi: ergo possibile est Deo, ut patebit solvendo rationes, Dico ergo quod Deo simpliciter est possibile idem corpus simul facere in diversis locis localiter. Ecce principale intentum Doctores.

Et quia hæc assertio non caret difficultate, post probationem ejus subiungit: Aliqua argumenta sunt facilia & solvantur eo modo, quo procedunt in generali. Multa alia sunt difficilia secundum imaginationem, quæ procedunt in exemplis adductis de calore & frigore, fame & saturitate, sanitate & egritudine, morte & vita, & sic de aliis. Ubi adhuc nihil ad nostrum propositum.

Sequitur: Et pro istis solvendis pono tres propositiones, quarum prima est: Quæcumque sunt propria essentialiter ipso Vbi, uniformiter insunt corpori, quamvis habenti diversa Vbi, nec variabuntur variata ipso Vbi; quæ verò posterioris, vel simul naturâ, variabuntur secundum variationem ipsius Vbi. Quæ verba explicari commodè possunt de potentia ordinaria.

Prout

173. In Eucharistia aliqua ponitur per concomitantiam.

ut tradidit Tridentinum.

& explicat Catechismus Romanus.

174. Naturaliter congruit ubicumque est corpus vivum, etiam sit anima & sanguis.

Quid dicam de Divinitate.

175. An implicet corpus replicatum hic habere abobtemperantiam & sic non habere.

Communiter citatur Scotus per sententiam affirmantem.

176. Aliqua argumenta sunt facilia & solvantur eo modo, quo procedunt in generali.

177. Aliqua argumenta sunt facilia & solvantur eo modo, quo procedunt in generali.

Prout etiam ratio, quam subiungit: Hoc, inquit, patet: Quia prius essentialiter non variatur propter variationem posterioris: sed posterius bene variatur ad varietatem prioris: quae etiam sunt similes naturae cum aliquo, variantur cum illo, supple, secundum ordinarium cursum naturae. Quid enim obstat, quin sic possit intelligi?

Quemadmodum & illud, quod legitur de praesenti controversia q. 4. supra allegata n. 10. De secundo membro distinctionis, scilicet de necessitate secundum quid, supposita scilicet existentia subiecti consequentis, est hac Conclusio: quod necesse est isto modo easdem proprietates, & partes inesse corpori, Christi, sub isto modo essendi, naturali, & illo, sacramentali. Probatio: quia nullum absolutum desinit esse in aliquo, adveniente sibi precise novo respectu extrinseco: proprietates & partes in corpore sunt vere absoluta: sed praesentia ista in Eucharistia est tantum respectus extrinsecus adveniens: ergo &c. Quid, inquam, obstat, ne haec omnia interpretentur de potentia ordinaria, & secundum ordinarium cursum naturae?

Obstat, dicit aliquis, quod habet nu. 1. r. hic posset plane sic argui: de eodem secundum idem non sunt simpliciter vera contradictoria, & non oportet addere ad idem, quando illud praedicatum est absolutum: corpus si hic non habet absolutum, & ibi habet, hoc est idem, & simul & secundum idem. Duae primae conditiones patent. Probatio tertia: Quia nihil aliud est hic, & ibi nisi ibi Vbi, & Vbi, sed nec affirmatio absoluta, nec negatio inest secundum Vbi, quod patet, quia posito, quod corpus bene potest naturaliter moveri hic, & ibi, non pro tanto, quia ista insunt secundum Vbi aliud, & aliud; tunc est fallacia consequentis arguendo sic: Non movetur hic, ergo non movetur; tunc teneat gratia materia; & similiter, si idem haberet duas superficies, secundum unam posset esse album, secundum aliam nigrum: & non esset contrarietas, nec contradictio, quia non inessent secundum idem, sed de absoluta affirmatione, & eius negatione si insint eidem, in quo non sit differentia, nisi tantum respectum: manifestum est quod secundum idem inveniunt, quia illi respectus non poterant esse ratio, secundum quam affirmatio, vel negatio inesset: quia respectus est posterior naturaliter absoluto. Haecenus Scotus.

Ubi solito intellectus sui acuminem difficultatem penetrans, ostendit evidentissimam differentiam inter praesentiam localem, & accidentia a loco absoluta, quam ignorasse videtur Dicastillo asserens & probans disp. 5. n. 209. corpus existens Matriri posse habere hanc albedinem Matriri, & non habere hanc albedinem Viennae, quia potest habere hanc praesentiam localem Matriri, & non habere hanc praesentiam Viennae.

Sed haec probatio apud me nullius pili est propter maximam differentiam quae est inter praesentiam & albedinem: nam, ut etiam Dicastillo ibidem nu. 202. cum communiter schola scietur, omnino necessarium est, ut hic & ibi

sit diversa praesentia; & aliunde ex natura rei congruit, ut docet n. 211. ut hic & ibi sit albedo. Quomodo ergo bene sequitur: In hac propositione non est implicatio contradictionis; Hoc corpus habet hanc praesentiam Matriri, & non habet hanc praesentiam Viennae. Ergo neque in illa: Hoc corpus existens Matriri habet hanc albedinem Matriri; & non habet hanc albedinem Viennae.

Nam, ut utar verbis Scoti supra n. 10. Absolutum naturaliter prius inest, cui inest, quam respectus fundatus in illo absoluto; & maxime extrinsecus, & contingenter adveniens: ergo in illo prior, antequam intelligatur corpus habere istum respectum novum in Eucharistia, habebat quantitatem, & qualitatem, & omnia absoluta quae sunt in eo: alioquin enim sequeretur contradictoria simpliciter esse vera de eodem: nam ista affirmatio & negatio non posset dici inesse secundum diversa, puta secundum hoc Vbi, & illud, vel praesentiam hanc, & illam: quia sicut affirmatio ista non est nata inesse secundum Vbi, ita nec negatio e converso. Clarissima solutio argumenti Dicastillonis.

Idem repetit n. 13. in fine ibi: Ad aliud, licet absolute posset Corpus Christi poni esse sine aliis; puta sine anima, & sine aliis; tamen posita existentia corporis albi cum istis proprietatibus, & partibus, non potest hic esse sine illa; propter contradictionem de affirmatione & negatione absoluti sub duobus respectibus.

Sed quid ad haec quidam Scotista (nomine, non re) contradictio, inquam, ad potentiam naturalem. Praeclara contradictio! Et quis unquam Philosophorum aut Theologorum repugnantiam naturalem appellavit contradictionem? Num illa est una ex subtilitatibus Doctoris Subtilis? An forte per Deum fieri potest, ut haec propositiones sint simul verae: Hoc est corpus album, &c. Hoc idem corpus secundum idem non est album? Et verò quod inconveniens, si admittamus Doctorem nostrum fuisse in illa opinione? Nullum plane si penitus introspectiatur, & ad mentem ipsius intelligatur.

Sed quae illa mens? Eadem dist. & quaest. n. 14. sic ait: Et etiam posset dici, quod non est necesse posita existentia Corporis Christi hic & ibi; quod illa, quae insunt corpori sub una existentia, insunt sibi sub alia, loquendo etiam de formis absolutis; nec tamen sequitur contradictio, scilicet quod sit quantum, & non quantum; imo est quantum hic, sed non quantitate, quae sit hic, sed quantitate, quae est in celo.

Respondet Vasquez supra disp. 189. cap. 4. nu. 22. Praedicta verba non sunt ex sententia Scoti, sed illis solum ostendit id, quod aliquis posset respondere ad argumentum, ad quod ipse plane responderet in versiculo citato, dicens, fieri non posse, ut unum corpus sit mortuum in uno loco, & vivum in alio: eo quod sequeretur manifesta contradictio: Nam postquam adduxit verba citatis id, quod aliquis

quam non advertit Dicastillo,

cujus argumentum clarissime solvitur ab Scoto,

179. quem quidam Scoti fix explicantes de contradictione in ordine ad potentiam naturalem

sed mens Scoti elucidatur,

180. Responsio Vasquez,

respondere poterat & id ratione confirmavit, impugnat apertè prædictum responsum in versiculo; *Contra ubicumque.*

Rejicitur.

Fateor impugnat, idque triplici objectione, sed non expugnat: unde Scholium præfixum n. 14. tandem, inquit, nihil resolvit, sed dubius manet, in quo favere videtur illi opinioni, quæ dicit hominem posse mori in uno Ubi, & vivere in altero. Colligitur; quia non respondet ad rationem in contrarium: *Ad rationem*, inquit, *illam in contrarium de contingenti conjunctione presentiarum inter se, & eidem tertio composito ex partibus absolutis. Responsum quere.*

181.

Scotus favore videatur opinio ni afferenti hominem posse mori in uno Ubi & vivere in altero.

181.

Scotus favore videatur opinio ni afferenti hominem posse mori in uno Ubi & vivere in altero.

Ratio erat ista: *Quocumque contingenter coniunguntur inter se, & eidem tertio, potest unum illorum convenire illi tertio, absque hoc, quod aliud conveniat eidem: sed presentia substantia hic, & presentia quantitatis eius contingenter coniunguntur, & inter se & respectu tertii, quod est corpus quantum; ergo potest corpus manere quantum postâ unâ presentia sine alia.*

Maior videtur plana; quia non est ratio inseparabilitatis eorum ex parte eorum inter se cum contingenter coniunguntur, nec ex parte tertii, quia contingenter coniunguntur illi tertio. Minor probatur: patet enim quod presentia substantia corporis, & presentia quantitatis eius, est alia & alia, & neutra simpliciter includit alteram, quia neutra est de essentia alterius, nec per se causa eius, ergo contingenter coniunguntur inter se.

Probo etiam secundam partem Minoris, scilicet quod contingenter se habeant ad hoc tertium, quod est corpus esse quantum: quia forma absoluta prius naturaliter perfectum sum perfectibile, quam huiusmodi perfectibile, vel ipsa forma habeat respectum extrinsecus advenientem; & istud esset evidentius, si argueretur de corpore & anima: nam coniunctio anima ad corpus requiritur ad existentiam substantia composita: illa autem substantia composita prius est naturaliter quocumque respectu extrinsecus adveniente: ergo substantia composita, vel quanta seu corpus animatum non habet hanc presentiam, vel illam, & hoc ad aliquid extrinsecum ab ipsis, nisi contingenter sibi advenientem, & sicut posterius naturaliter. Huculque subtiliter Doctor Subtilis pro ista opinione.

182.

ex qua inferret Scotus corpus posse esse utrobique quantum, sed non quantitate presente utrobique.

Ex quo breviter (inquit n. 15.) posset sic argui: *Quod potest esse sine aliquibus comunctis, quorum comunctio est contingens, potest esse sine altero illorum præcisè: corpus animatum, vel substantia quanta potest esse sine duabus illis presentis, scilicet presentia huius partis speciei Eucharistia, & presentia illius partis: & illa dua presentia contingenter coniunguntur, quia neutra est per se causa alterius: ergo & substantia quanta, vel corpus animatum potest esse cum una presentia sine alia; & tunc nihil aliud esset, nisi quod quantitas informaret suum perfectibile, sed non haberet duplicem presentiam, sicut habet suum perfectibile: & ita suum perfectibile est quantum utrobique, sed non quantitate presente utrobique. Et consimiliter anima informa-*

ret corpus, sed non haberet duplicem presentiam, sicut habet corpus: & ita corpus esset animatum utrobique, sed non animâ presente utrobique.

idem dicit potest de corpore animato & anima.

In quo profectò nullam prorsus reperio contradictionem, supposito quòd sit alia presentia substantia, alia quantitatis, alia corporis, alia animæ, aliarumque formarum accidentalium, ut plurimi docent; & non sine ratione, cum enim essentiam & existentiam habeant distinctam, quidni etiam ubicacionem?

Et si contra objicias cum Scoto supra: *Ubi- cumque corpus est quantum, habet ibi illud, quod est formale principium essendi quantum; sed non habet ibi illud, nisi illud sit ibi presens: ergo &c.*

183. Obiectio.

Resp. Negando Minorem, vel potius distinguo: nisi illud sit ibi presens actualiter per respectum superadditum, Nego: aptitudinaliter, id est, nisi sit proximè aptum propter suam indistantiam fundare actualem presentiam ad eundem locum, Concedo.

Solvitur.

Explico clarius in corpore animato, & quæro, poterit ergo per Deum homo replicatus in uno loco mori, & in altero vivere? Nequaquam.

Numquid, replico, poterit hic destruere presentiam animæ & unionis, consistatà solâ presentia corporis? Poterit planè in illa sententia.

An implicet quid homo replicatus in uno loco moratur & in alio vivat.

Si inferas: ergo hic poterit mori, & alibi vivere. Resp. Negando Consequentiam: mors quippe est destructio unionis animæ ad corpus per destructionem autem presentia unionis aut animæ ad hunc locum, non interit unio aut anima; quoniam presentia est ab his distincta. Unde nec propterea unio desinet existere materia & formæ, neque anima corpori in illo loco; quia anima non inexistit corpori per suam presentiam, sed per informationem, à qua omnis actualis presentia, id est, modus ille positivus & realis, potest abesse.

Sufficit itaque ut materia & forma ibi sint, & dicantur unita, quòd habeant in se unionem, five illa sit presens per realem & actualem presentiam superadditam, five per solam indistantiam, ratione cuius proximè nata est illam fundare, id est, ratione cuius non solum est in corpore, quod est v. g. Romæ, nam hoc etiam convenit presentia locali, sed etiam ut est Romæ; quia apta fundare presentiam ad locum Romanum, quod repugnat presentia locali, quæ essentialiter dependet ab hoc loco vel spatio v. g. Lovaniensi, quod cum non sit Romæ, nec presentia ibi potest esse.

184.

Tollat ergo Deus presentiam unionis animæ & corporis Petri, quam habet Romæ, & relinquat eam, quam habet Lovanii, quid fiet de tali homine replicato? Resp. idem, quod fieret, si auferret presentiam superadditam totius hominis, relicta indistantia. Et quid illud? Numquid moreretur homo in illo loco? Minime;

Poterit Deus auferre presentiam unionis animæ & corporis

non est privatio presentia; sed privatio realis unionis inter animam & corpus, non in hoc, vel isto loco, sed ubique, sive est privatio omnino vite; si ergo in uno loco corpus vivit, in nullo simpliciter dici poterit mortuum. Et eodem modo arguuntur licet de quantitate & aliis formis accidentalibus à loco absolutis, quarum privatio simpliciter dici nequit inesse, nisi subjectum ubique illis careat.

Dices; bene sequitur; corpus habet vitam hic, est quantum, album &c. hic: ergo absolute vivit, est quantum, est album &c. ergo etiam bene sequitur: non habet vitam hic, non est album, quantum &c. hic: ergo absolute non vivit, non est album, quantum &c.

Resp. Negando Consequentiam; quia in Antecedente proceditur à specie ad genus non distributum, quali diceretur: habet vitam hic, ergo habet aliquo loco: in Consequente verò vitute proceditur ex parte termini partialis à specie ad genus distributum: nam æquivaleret huic; non habet vitam hic: ergo nullo loco habet vitam.

Contra: ergo homo replicatus non poterit hic Deum amare super omnia, & ibi peccare mortaliter; sic enim in hoc loco haberet gratiam justificantem, quã tamen simpliciter & absolute privat peccatum mortale.

Resp. Concedendo totum; nisi quòd secundum Scotum, per Deum simul stant, ut alibi traditur, peccatum mortale & gratia; 4. dist. 16. quæst. 2. num. 5. Culpa, inquit, & gratia non sunt formaliter opposita, nec formaliter repugnantia. Probat: Quia tunc agens effectivè, vel defectivè potens super esse unius, possit effectivè vel defectivè super non esse alterius, ut patet universaliter in impossibilibus: Voluntas autem creata potest effectivè vel defectivè super esse culpa; quia ab ipsa est culpa, ergo ipsa potest effectivè vel defectivè super non esse gratia, quod est falsum, quia gratia non destruitur nisi annihilatur: sed creatura non potest aliquid annihilare. Patet ergo prima propositio, quod non est formaliter repugnantia inter culpam & gratiam.

Idem docet 2. dist. 37. q. 1. n. 9. in fine: Ad secundum dico, quod peccatum non potest effective corrumpere gratiam, sed tantum demeritorie; ita quod prius voluntas avertit se naturaliter, quam Deus cesset naturaliter conservare gratiam; necesse est autem omnem privationem esse alicuius positivi formaliter, cum quo impossibile est ipsam stare; non est igitur peccatum formaliter privatio gratia, quam non ex impossibilitate destruit, sed ut demeritum. Quid ergo est peccatum? Privatio rectitudinis debite inesse.

Si rursus inferas: ergo saltem implicat hominem replicatum hic actualiter amare Deum super omnia, & ibi peccare mortaliter, id est, actualiter averti ab ipso, & creaturam præ ipso amare; sic enim simul amaret super omnia, &

non amaret, quæ implicant respectu hominis non replicati: ergo etiam respectu ejusdem hominis replicati; quia voluntates istæ sunt accidentia à loco absoluta, saltem possunt esse, puta amor Dei, & odium.

Respondeo iterum, Conc. totum. Et addo, si quando voluntas mala respiceret locum, v. g. voluntas comedendi Romæ, ubi comestio est prohibita per legem particularem, adhuc tamen non posset simul inesse cum actu amoris Dei super omnia, quia hic saltem non dicit respectum ad locum, & ita oportet Romæ in se voluntati replicatæ; quin etiam voluntas comedendi inerat Lovanii, quia quamvis malitia dependeat à loco, non tamen ipsa entitas. Sed numquid esset mala Lovanii? Non dubito, peccat enim qui existens solum Lovanii, vellet Romæ comedere in die jejunii carnes, supposito quòd esset replicatus.

Prætereo alia philosophica, quæ minorem habent difficultatem, & dico generaliter cum Scoto 4. dist. 10. q. 2. n. 13. Sicut passum existens in uno Vbi, reciperet formam à duobus agentibus sibi ibidem approximatis, sic ipsum in duobus locis existens patietur ab isdem sibi in illis duobus Vbi approximatis, & hoc intelligo de passione, quæ est ad formam absolutam. Et infra: Sicut corpus in uno Vbi existens, se haberet in ratione activi ad diversa sibi approximata in illo Vbi, sic ipsum ut existens in duobus Vbi, se haberet ad eadem sibi in illis Vbi approximata.

Revertor ad priorem locum Doctoris 4. dist. 10. q. 4. n. 14. & 15. (occasione cujus hæc interferimus) in quo videtur tradere tamquam probabile, substantiam Corporis Christi posse constitui sub specie panis, non quidem sine quantitate; attamen sine presentia quantitatis. Verba supra recitata clara sunt: Et tunc, inquit, nihil aliud esset, nisi quòd quantitas informaret suum perfectibile (si informaret, ergo inellet) & non haberet duplicem presentiam, sicut habet suum perfectibile (scilicet in celo, & in terra) & ita huius perfectibile est quantum utrobique (utique quantitate inexistente hic, & ibi) sed non quantitate presente utrobique.

Quòd si cum ipso objicias: Quale est aliquid hic, tale esset circumscripto per possibile, vel impossibile omni alio esse: sed si circumscriberetur quantitas sub esse naturali, corpus istud non esset quantum: ergo ipsum ut hic non est quantum.

Ex dictis constat Minorem esse falsam, quia quantitas potest realiter existere & inexistere Eu. charistia sine alio respectu presentia superaddito, per solam unionem seu inhaerentiam ad corpus; veluti Deitas specialiter est in Eucharistia per unionem hypostaticam Corporis ad suppositum divinum sine presentia superaddita, quæ nequit fundari in Deitate. Et sicut ipsa presentia Corporis est realiter in Eucharistia ratione suæ inhaerentia ad subjectum sine alia presentia superaddita.

per omnia. & ibi peccare mortaliter.

288.

Scotus videtur tradere tamquam probabile Corpus Christi posse constitui sub specie panis sine presentia quantitatis;

189. Objectione Scoti.

solvitur

Alia obje-
ctio ex co-
dem.

Eadem est solutio alterius objectionis: Res Eucharistia posset ibi veraciter contineri absque hoc, quod haberet alicubi esse modo naturali : sed nusquam alibi esset, sola res hic contenta esset substantia; et quod ipsa non est quanta: & qualis tunc esset secundum formam absolutam, talis est nunc: ergo &c.

Solvitur.
Substantia
in Eucha-
ristia potest
esse quanta
quantitate
inexistens;
et non pre-
sente reali
praesentia
superaddita.

190.
Et sic ex-
plicat com-
munem
sententiam
Dicastillo;

Negatur quippe Minor; sed esset substantia quanta, quantitate sibi inexistente; at non praesente reali praesentia superaddita. Profecto de veritate hujus opinionis, ex hypothesi quod res existat in loco per respectum superadditum, & quod singulae partes compositi, uti & accidentia habeant praesentiam distinctam, nequaquam audeo dubitare.

Et si nihil aliud velit communis sententia, ut ex parte significat Dicastillo disp. 5. n. 211. probans illam hac ratione a priori: Nam licet ex existentia subjecti in aliquo loco connaturaliter sequatur existentia accidentis in eodem loco, hoc tamen formaliter non fit per solam inhaerentiam accidentis in subjecto, aut per solam existentiam subjecti in tali loco: ergo non implicat contradictionem, subjectum habere duplicem praesentiam in duplici loco: accidens autem aliquid illius solum esse praesens in uno, impeditur videlicet praesentia in secundo loco, etiam si alias concedamus, quod posito miraculo praesentia subjecti in secundo loco, ex subjecti praesentia connaturaliter sequeretur etiam praesentia accidentis.

Si haec, inquam, est mens Doctorum, qui contrariam tuerentur partem, absolute illis consentio, donec & usque aliquis quaesiverit & invenerit responsum ad rationem Scoti, supra ex ipso relatam.

191.
quavis
DD videant
ut plus
velle. scilicet
Deum
de absoluta
potentia re-
plicare pos-
se corpus,
abique eo,
quod cor-
pori sic re-
plicato, ca-
tem insit
evidentia,
cujus oppo-
situm est
verum, si
intelligan-
tur acci-
dentia a
loco abso-
luta.

Verumtamen existimo Doctores illos plus velle, scilicet Deum de absoluta potentia replicare posse corpus, absque eo, quod corpori sic replicato eadem insint accidentia, vel saltem per realem cum corpore unionem: cujus oppositum merito tribuitur Doctori Subtili, & ut probabile cum Magistro nostro defendimus, si intelligantur accidentia a loco absoluta, quae non insunt secundum hanc, vel illam praesentiam, sed simpliciter & absolute, ut quantitas, albedo, & similia; adeoque affirmari vel negari debent de subjecto, non secundum hoc vel illud ubi, sed absolute & simpliciter sine aliquo addito.

Aliud plane est de accidentibus respectivis, id est, quae involvunt in suo conceptu essentiali ordinem ad hunc vel istum locum: ut statio, sessio, motio, vulneratio, comestio &c. illa siquidem sicut absolute non insunt, ita neque absolute praedicantur, vel negantur, sed sub hac vel illa ratione; v. g. sessio & statio praedicantur de eodem corpore replicato, non sub eadem ratione, sed diversa; sedet enim in quantum praesens Lovanii; stat autem quae praesens Romae, quia ibi praesentia ejus est sessio;

Aliud est de
respectivis;

hic vero statio. Illud ergo, quod proxime respiciunt ista accidentia, non est substantia rei replicatae; quae in utroque loco est eadem, sed ejus praesentia, quae pro diversitate locorum est diversa; vel specie, vel certe numero.

Porro accidentia a loco absoluta proxime inhaerent & afficiunt ipsam substantiam, quae cum utrobique sit specie, & numero eadem, & illa eadem specie & numero esse oportet. Quae enim necessitas multiplicandi illa accidentia numero, cum tam bene possint replicari, quam ipsa substantia?

Una superest difficultas; quia de facto dantur aliqua duo extrema absoluta in hoc loco unita, quorum alterum tamen existit in alio loco non unitum: talia extrema sunt Personalitas Verbi Divini hypostatice unita humanitati in Christo: Fidei quippe est Personalitatem illam, utpote realiter identificatam Divinitati, esse ubique, secus Christi humanitatem, ut definitum est contra Ubiquitatem, ut definitum est contra Ubiquitatem. Similiter caput meum unitur animae meae, & tamen non est praesens omni loco, cui est praesens anima, v. g. pedi.

Hanc objectionem solvere debent, quotquot docent, accidentia connaturaliter replicari replicato subjecto. Quid ergo respondent? Verbum (inquit Lugo disp. 8. n. 6.) est ubique ut in spatio adaequato, hic vero ut in spatio inadaequato; quare non oportet ut habeat hic aliud extremum, cui unitur: unio enim solum postulat, quod ubi unum extremum est ut in spatio adaequato, adsit etiam aliud extremum; non vero quod in omnibus partibus spatii adaequati, ubi est unum extremum, adsit etiam aliud. Sufficit ergo quod humanitas alicubi Verbo sit unita.

Eadem est ratio animae rationalis, cujus locus adaequatus non est caput, aut pes, sed integrum corpus; ac proinde licet unio, quam habet in capite, non sit in pede, & e converso; & consequenter caput non sit praesens pedi, vel pes capiti; tamen omnia simul sunt in uno aliquo loco adaequato, adeo ut si anima poneretur in alio loco adaequato, ibidem etiam poneretur pes, caput, & caetera membra, eorumque omnium uniones, cum una & eadem anima.

Porro ratio hujus diversae exigentiae est, quod res (inquit Eminentissimus supra) ubi adaequate existit, debet secum habere totam suam suppellectilem (ut ita dicam) & omnia sua seculum portare; quia taliter ibi existit, ac si nullam alibi existeret; at vero ubi existit inadaequate, non debet habere ea omnia; quia praesentia inadaequata connotat rem alibi etiam inadaequate existere, ubi habeat, quae hic illi desunt.

Dices: ergo Sanguis non ponitur per concomitantiam in omnibus partibus hostiae. Probatur Consequentia; quia in his non est Corpus, ut in locis adaequatis.

Resp.

Resp. Negando Consequentiam, & eius probationem; quia etiam in singulis partibus hostiæ habet Corpus Christi præsentiam adæquatam, id est, talem, quæ sola posset sufficienter manere ablati aliis, licet de facto cum illis continetur; sicut præsentia Angeli in dimidio hujus scholæ est adæquata, quamvis cum alia continetur, quæ separata potest manere; & ideo Angelus in quavis parte hujus spatii debet habere omnia absoluta sibi unita. Ita ferè Cardinalis suprâ juxta sua principia.

Et si insies: etiam anima est in capite, ut in loco adæquato; quia potest ibi manere abscisso pede. Respondet, non manere in corpore integro, quod, suppositâ unione cum illo, est spatium ejus adæquatum.

Replicas: Angelus etiam quando est in tota aula per unum Ubi indivisibile, non existit in quavis parte spatii, ut in spatio adæquato; nam per illam ubicationem respicit singulas partes spatii, ut spatium inadæquatum, cum non possit per illud Ubi esse præsens soli dimidio illius spatii, & tamen in singulis partibus illius spatii habet omnia sua accidentia: ergo &c.

Respondet Eminent. nu. 12. Angelum in prædicto casu esse in singulis partibus spatii, ut in spatio sibi sufficienti; quia antecedenter ad ubicationem ipsam nihil habet Angelus, ratione ejus exigat tot partes spatii; sed posset æquè bene esse in dimidia, vel quarta parte, licet non per illam ubicationem, sed per aliam. At verò anima rationalis, antecedenter ad ubicationem, habet jam talem statum, & modum essendi, propter conjunctionem ad tale corpus, ut exigat præsentiam ad tot partes spatii, & non pauciores; unde in singulis non est, ut in spatio sibi sufficienti, & quod posset solum retinere, etiam per aliam ubicationem; sed ut in parte spatii adæquati, quod exigat: & ideo non est necesse, quod in singulis partibus habeat omnia sibi unita; sicut nec Verbum Divinum habet in singulis partibus sui spatii humanitatem sibi physicè unitam. Hæc ille.

Ex quibus patens est, Corpus Christi in singulis partibus hostiæ existere tamquam in loco adæquato, sive dixeris præsentiam habere divisibilem respectu partium spatii, vel specierum, sive indivisibilem; quia si non per eandem, saltem per aliam potest æquè bene esse in dimidia parte hostiæ, quàm in tota; neque antecedenter exigat magis ubicationem in magna hostiæ, quàm in parva, in parte hostiæ, quàm in integra. Hucusque prima responsio ad objectionem principalem.

Alii facilius & brevius dicunt; tunc res unitæ se mutuo naturaliter ubique concomitantur, quando utraque est limitata, vel utraque illimitata; sed si quando una est illimitata, altera verò ad certum spatium limitata; puta Divinitas, & humanitas; anima; & caput. Quapro-

pter nil mirum si Divinitas non sit ubique unita humanitati, nec anima capiti.

Contrariam porro evenit in corpore & accidentibus, v. g. quantitate, albedine, calore &c. quæ ambo sunt res limitatæ: similiter in corpore, & sanguine; quamvis enim sanguis physicè non unitatur corpori; neque probabilius animâ informetur; componunt tamen intrinsecè unam humanitatem, non unitate mathematicâ per continuationem perfectam, sed per unitatem physicam, quæ resultat ex conjunctione utriusque partis sibi invicem subordinatæ in ordine ad eandem animam rationalem; non quidem informantem utramque partem, sed utraqûe utentem & indigentem ad suas operationes.

Quia ergo utraque pars, caro scilicet & sanguis, quoad locum limitata est, & de se incompleta, postulat naturaliter mutuum conjunctionem, ita quod una per aliam compleatur; sicut materia per formam, ideo etiam necessario simul ponuntur in quocumque loco; adeoque sub speciebus panis, & singulis earum partibus.

Queris duas res illimitatas, & ideo sese infallibiliter ubicumque adherentes? Accipe animam, & intellectionem ejus; Angelum; & intellectionem Angelicam; & si quando repereris Angelum in hoc loco sine intellectione, quam habet in alio loco, loquere, & credam fieri posse, quod hæcenus existimavi impossibile.

Aliqui pro explicatione hujus difficultatis triplicem excogitant unionem. Prima est, quæ utrumque extremum ad se invicem formaliter trahit, sic ut ubicumque est unum, per accidens, ratione unionis, etiam sit aliud; & qui talem statueret inter subjectum & formas materiales à loco absolutas, redat qui efficaciter non posset.

Secunda, quæ formaliter trahat formam ad subjectum, non è contra, sic ut ubicumque per suam ubicationem est subjectum, ibidem per accidens sit forma, non contra; & talis ponenda est inter corpus & animam rationalem.

Tertia, quæ tantum formaliter trahat subjectum ad formam, sic ut ubicumque est forma, isthè sit subjectum, non contra; & talis asseri posset inter subjectum, & ejus ubicationem; quamquam etiam ex natura ubicationis seipsa ubicatæ oriatur, ut subjectum suum alibi positum comitari non possit.

Unde Verbum Divinum, unione ad humanitatem attractivâ hypostaticè unitum, formaliter tamen non est in loco per ubicationem humanitatis, utpote identificatum immensitati Divinæ; quæ, cum essentialiter per se ubicatæ sit, per formam aliam accidentaliter ubicari non potest. Ita Lud. de Scildere in sua Synopside Sacramentis cap. 4. §. 28.

quando utraque est limitata, vel utraque illimitata.

Res limitatæ corpus & quantitas.

caro & sanguis.

Dua res illimitatæ sunt anima & ejus intellectio. Angelus & intellectio angelicæ.

197. Triplex unio. Prima.

Secunda.

Tertia.

Lud. de Scildere in sua Synopside Sacramentis cap. 4. §. 28.

A quo

198.

Probatio illius triplicis unionis negativæ, tum positivæ.

A quo si quæras hujus doctrinæ probationem: Negativa, inquit, est, quod contradictio in illis ostendi nequeat; positiva desumitur ex eo, quod possibile sit potentia physica tam diversimodè efficienter ad se tractiva alterius, & ab eo vicissim trahibilis: cur non etiam simul tractiva formaliter?

Sed quid opus erat probatione positivâ? Quia, inquis, qui aliquid probat hoc solo argumento, quod contradictio ostendi non possit, pariformiter admittat, posse & brutum & lapidem videre Deum, ac beatificari; cum in eo nullam unquam contradictionem aperte ostensurus sit. Quod enim ad rationem actûs vitaliter procedentis certa requiratur potentia, numquam convincetur contra eum, qui aliquid esse possibile hoc ipso credit, quo impossibilitatem illius non assequitur evidenter. Ita prædictus Auctor in eadem Synopsi cap. 1. §. 8.

Sola negativa non videtur sufficere.

Et sanè quis demonstrativè implicantiâ ostendit in eo, quod sit una natura creata, & tres personæ realiter ipsi identificatæ? Num ideo talis natura adstrui debet possibilis? Certum est, inquit, Derkennis in Tract. de Deo uno disp. 4. cap. 2. §. 3. plura implicare contradictionem, quæ nos penitus later; nec ostendi potest: non enim penetramus naturas rerum, ut quid possint vel non possint per applicationem activorum ad passiva, quæ uniri possint physice; quæ non possint, perspicere valeamus: ergo ex eo quod non appareat nobis, vel ostendi non possit contradictio, si aliæ rationes desint, ne probabiliter quidem inferre possumus possibilitatem rei: nam meritò semper possumus suspicari ex eorum numero esse, quorum impossibilitas planè nos lateat.

Derkennis.

Multa implicant contradictionem, quæ nos penitus latent.

199.

Assignatur regula generalis ad præcedentes procedendum in asserenda contradictione,

quæ deducitur ad oppositum.

Ex quo format hic Auctor regulam universalem; ut prudenter procedamus in asserenda contradictione, non oportere exigi demonstrativam & convincentem rationem, quæ probetur involvi esse, & non esse; sed quando illa haberi non potest, sufficere debent pro illa parte rationes probabiles, ubi in oppositum nullæ sunt, vel certè minus probabiles, paucioresque.

Oprima regula, sub qua tamen aliquis possit se subsumere; atqui quando non adest demonstrativa & convincens ratio impossibilitatem, semper pro possibilitate est major ratio: ergo &c. Probo subsumptum; quia potentia Dei, & possibilitas rei est in possessione; adeoque ab illa minimè disturbanda, nisi ubi clara ratio suppetit in contrarium. Sicut si mihi liceret agere qualibet, præter ea, de quibus oppositum Deus certè revelasset, licita erunt omnia quousque non potero prudenter negare revelationem.

Minus injuriosum est Deo, minus ampliare ejus potentiam, quam nimis restringere aut negare. Plurima quoque possibilis si-

des docet, quæ certè existimabantur impossibilia: quidni ergo prudenter id suspicer de aliis, quorum impossibilitas non patet? Unde accommodatè ad nostrum propositum Doctor Subtilis 4. dist. 10. q. 2. n. 5. Quodlibet tenendum est esse Deo possibile, quod nec ex terminis manifestum impossibile, nec ex eo impossibilitas, vel contradictio evidenter concluditur.

Quidquid ergo sit de positiva probatione istius triplicis unionis, saltem contradictio evidenter non ostenditur, quod secundum Doctorem nostrum sufficit. Hinc autem habebitur (inquit Scildere supra) quod formæ à loco absolute subjectum replicatum, cui penetrativè per suam unionem coexistunt, sequi essentialiter debeant; quod in aliquibus formis, v. g. amore Dei, admitti ab Adversariis solet; ne homo replicatus, si utroque loco amare sit iustus, & uno id faciat, alio negligat, ibi iustus, hic injustus sit. Contrà tamen; ubicatio, cum ad se subjectum trahat, sic ut vicissim ad illud non trahatur, subjectum suum replicatum comitari non debet. Hæc ille. Imò non potest, ut nos supra ostendimus.

Cum ergo Divinitas essentialiter sit ubique, humanitas autem ad certum locum determinata; quid mirum, si humana natura non sit ubique unita Personalitati Verbi? Immensitas sanè repugnat creaturæ, & soli creatori propria est. Trahit ergo unio hypostatice Divinitatem ad humanitatem (in qua sola subjectatur) ut ubicumque sit humanitas, etiam sit Divinitas, & non è converso.

Neque hinc sequitur affirmatio & negatio ejusdem de eodem secundum idem: v. g. Verbum Divinum est unicum humanitati, & non est unicum, vel, humanitas habet unionem Verbi, & non habet: nam liquidò constat negationem esse falsam, siquidem ubicumque existit humanitas Christi, unitur proculdubio Personalitati Verbi; hæc autem quia essentialiter seipsa ubique est, id est, sine aliquo respectu realiter strictè superaddito, solum terminans prædictam unionem, quæ essentialiter tamquam res creata respicit determinatum spatium, ideo hic potest terminare, ubi unio existit, ibi minimè; unde unio illa, prout etiam Divinitas, potius dici debet in hac consideratione forma respectiva instar ubicationis, quam absoluta instar quantitatis, aut alterius formæ accidentalis, vel substantialis, quæ nullum determinatum locum respicit.

Ad eundem ferè modum dico de anima rationali, cum sit tota in toto, & tota in singulis partibus, non prædicatur de ipsa unio & non unio cum capite secundum idem, sed secundum diversa æquivalenter, quasi diceret: pars animæ, quæ est in capite, est unita capiti; & pars illa, quæ est in pede, non est unita; prout verissimè enuntiatur de anima irrationali, quæ non est tota in singulis partibus, sed secundum diversas

plene, quàm alium restringere ejus potentiam.

Scum.

200. Forma 1 loco abscilute habetam replicatum essentialiter legatur.

Scidere.

Cur formæ natura non sit ubique unita Verbi?

201. An inde sequatur affirmatio & negatio ejusdem de eodem secundum idem?

Quid de eodem sit animi rationis capite unitum.

diversas sui partes correspondet diversis partibus corporis.

Sed nunc quid etiam tota aqua replicatur ad replicationem unius partis? Resp. affirmativè, si maneat unita; quamvis enim unio continuativa non faciat partes illas penetrativè coexistere, sicuti facit unio inhaerentiae, tamen verè unam alteri connectit, ita quòd ab illa connexione sint, & denominentur partes, quae aliàs essent, & dicerentur tota. Cum itaque illa concomitantia sit possibilis, & illa unio sit forma à loco absoluta, & utraque pars sit limitata, & in loco suo adequato, videtur proque illa concomitantia necessaria, ne de eodem secundum idem verificetur unio & non unio, totum & non totum.

Atque hic sit focus hujus controversiae philosophica; reliqua videantur in Physica. Veniamus ad rem Theologicam, & ex dictis inferamus, quenam in Sacramento ponantur per concomitantiam.

Conclusio nostra est communis. Scotus 4. dist. 10. quest. 4. num. 3. sic inquit: Sed scilicet est de Corpore, ut est in Eucharistia, que sunt illa, que continentur tanquam partes? Dico quòd non continentur animam, nec accidentia. Hoc est possibile, accipiendo corpus pro primo perfectibili ipsius animae, quia non est contradictio corpus illud esse sine anima, & sine accidentibus. Hoc etiam congruum est, quia species ista representant alimentum: ergo substantiam, & non accidentia. Hoc etiam factum est: quoniam si in ideo Eucharistia consecrata fuisset, fuisset ibi vera res Eucharistia, & tamen non fuisset ibi anima.

Consimiliter loquitur de Sanguine dicens: Corpus etiam hoc modo (scilicet accipiendo pro primo perfectibili ipsius animae) non continet Sanguinem: quia Sanguis non est animatus, & per consequens nec aliqua pars primi animati. Possibile est etiam ex parte Sacramenti: quia alterius essentialiter potest esse aliud signum: corpus autem sumptum dicto modo offerri essentialiter ab anima, & ab aliis, ut Sanguine, & huiusmodi: ergo potest habere aliud signum praeacticum.

Et hoc probatur à minori; quia potest habere non idem signum naturale: sunt enim duo conceptus istorum essentialiter distincti, qui conceptus sunt signa rerum naturaliter, Primum Perihermenias: sanguis autem est essentialiter aliud à corpore, ut est primum perfectibile ab anima, ergo eius potest non esse idem signum, quod est sanguinis.

Hoc etiam probatur factum, quia possibile fuit totum Sanguinem fuisse separatam à Corpore Christi in morte: & tamen si tunc Eucharistia fuisset consecrata, fuisset res eadem, que & modo: possibile est etiam quòd magna pars Sanguinis sit effusa, & tamen tota res eadem mansisset sub specie panis. Concludit Doctor: Hoc ergo tenendum est, quòd Corpus Christi, ut est primum signatum speciei panis, & contentum, non includit animam, nec accidentia, nec Sanguinem. Multò minùs Divi-

nitatem. Et tamen anima, Sanguis; Divinitas secundum Tridentinum sess. 13. cap. 3. sub specie panis existunt: itaque per concomitantiam; quoniam non est alius modus.

Cumque ibidem Concilium statuat, totum & integrum Christum sub specie panis: totum item & integrum sub specie vini existere; certum est omnia illa existere per concomitantiam, quae ex vi verborum non ponuntur. & tamen spectant ad Christi integritatem, sive habeant veram & propriè dictam unionem inhaerentiae vel continuitatis, sive solum contingentis; ita tamen, quòd ad bene esse Christi connaturaliter requirantur: quamvis fortè aliqua de absoluta Dei potentia possent abesse.

Quod non tantum intelligo de bene esse Christi naturali, sed etiam supernaturali, habitibus scilicet & actibus supernaturalibus; uti etiam de esse substantiali, & accidentali: nulla quippe occurrit ratio unius magis, quàm alterius ex his, quae possunt replicari. Tale Corpus, inquit Innocentius de Officio Missae parte 3. cap. 10. dedit Christus Discipulis suis, quale habuit: quidni etiam talem animam? Ergo eadem qualitas insuit Corpori Christi in Eucharistia, similiter & animae, quae insuit eidem in existentia naturali.

Objicis primò: quia nihil potest esse ubi prius non fuit, nisi aliquid convertatur in ipsum, sed in Eucharistia nihil convertitur in proprietates Corporis Christi, sed sola substantia panis convertitur in substantiam Corporis: ergo &c. Probatio Majoris; quia quòd incipit esse, ubi prius non fuit, hoc est per aliquam mutationem; sed non est mutatio in eo, quòd incipit ibi esse, quia manet, ubi prius fuit: ergo est in aliquo alio, cui vel in cuius Ubi incipit ipsum esse praesens; hoc non est, nisi per conversionem.

Respondet Doctor noster supra n. 12. Qui teneret istam Majorem necesse haberet glossare illam propositionem; de eo quòd primo incipit esse alibi, & dicere, quòd proprietates incipiunt esse hic concomitanter. Ipse autem non credit Majorem illam esse veram, & contrarium probat multis adductis argumentis, quaestione primà illius distinctionis.

Unum sufficiat, quòd habet n. 7. Deus potest facere Corpus suum praesens cum pane, manente substantia panis, & tunc non erit per aliquam mutationem, quòd sit ad substantiam, ut per se terminum, id est, per conversionem substantialem; & tamen per istam acquireretur praesentia eiusdem rationis cum illa, que nunc habetur: ergo oportet quòd per mutationem eiusdem rationis; ergo per aliam fieret, quàm per mutationem substantialem.

Aliud argumentum, quòd habetur n. 8. & est quartum in ordine, impugnat à Regio q. 75. ar. 4. dubio 4. n. 150. est autem huiusmodi: Deus posset convertere panem in Corpus Christi, ut habens esse in Caelo, quia non est ibi ma-

202. Omnia illa ponuntur per concomitantiam in Sacramento, quae spectant ad Christi integritatem; & tamen non ponuntur ex vi verborum.

Eadem qualitas insuit Corpori & animae Christi in Eucharistia, quae insuit in existentia naturali.

206. Prima obiectio.

207. Responsio Scoti.

Potest aliquid esse, ubi prius non fuit, tamen nihil convertatur in ipsum.

ut dilucidè probat Scotus.

208.

ioi contradictio, quam in conversione, que nunc ponitur, sed tunc non haberetur Corpus Christi sub speciebus panis ex ipsa conversione: ergo nec nunc.

quem impugnat Regius;

Hoc, inquam, argumentum talibus verbis impugnat Regius: Impossibile omnino est, quod docet Scotus: tum quia nihil tunc esset commune utrique termino, in quod unus alteri succederet: tum etiam, quia illa sententia supponit terminum ad quem non debere aliquo modo substantialiter incipere esse.

Supponit omnino, & merito cum communiori & probabiliori sententia, ut supra vidimus. Porro debere esse aliquid commune utrique termino in conversione totali, præter rationem entis producibilis, unde evidenter probatur?

sed ipsius argumenti facti auctori;

Inquis; quia alioquin non erit successio & ordo terminorum ad invicem, sed erit pura annihilatio unius, & productio alterius.

Negatur Assumptum: in hoc quippe consistit successio & ordo, quod terminus à quo desinat ex vi productionis, seu conservationis terminum ad quem, & terminus ad quem producatur vel conservetur ex vi definitionis terminum à quo, ita quod nisi panis v. g. existens in terra desineret esse, Corpus Christi non conservaretur in celo, & nisi Corpus Christi conservaretur in celo, panis non desineret esse in terra. Qui plus requirit, questionem movet de nomine.

209.

Et verò ad veritatem illius argumenti facti erat, quod panis posset converti in Corpus Christi, non, ut Regius apprehendit, panis in terra existens, in Corpus Christi manens in celo; sed panis in Corpus Christi, prout existit in celo, id est, secundum præsentiam, quam habet in celo; ita ut non foret præsens sub speciebus sacramentaliter, sicuti nunc; sed tantum circumscriptivè: scopus enim Doctoris erat probare, ex transubstantiatione præcisè, non rectè inferri præsentiam sacramentalem, qualem de facto habet Corpus Christi sub speciebus consecratis.

refutaturque ex ipso Scoto;

Hinc Scotus dist. 10. q. 4. n. 12. respondet ad principalem objectionem hisce verbis: *Mihi non est difficultas, quia dictam Mutationem non credo veram. . . . nec enim conversio est ratio talis præsentia nec propria mutatio ad talem præsentiam; sed sola virtus Divina per mutationem illam, que non est conversio, id est, per productionem præsentialem, facit illud quod est alibi, habere istam præsentiam hic: & hoc potest facere, ita de parte corporis, & proprietatibus, sicut de toto corpore: & ita de accidentibus quibuscumque à loco absolutis, sicut de substantia.*

Secunda obiectio;

Obiectis secundò: Sanguis incipit sacramentaliter esse sub speciebus vini per earum consecrationem; ergo antè non erat sub hostia: siquidem nihil incipit esse simpliciter, postquam jam est simpliciter: ergo nec incipit esse sacramentaliter, postquam jam est sacramentaliter.

Responsio ex Scoto.

Si tenetur, ait Scotus supra n. 13. quod Cor-

pus, quod est primum signatum speciei panis, non continet per se sanguinem tanquam aliquid eius (prout videtur accipi à Concilio Tridentino sess. 13. cap. 3.) Tunc facili est repositio: quia tantummodo est Sanguis concomitans sub specie panis & tunc non est ibi bis ex vi Sacramenti: nec tamen frustra est concomitans sub specie panis, cum sit sub specie vini ex vi Sacramenti: quia hoc est ad salvandum veritatem rei contenta, que ubicumque ponatur, semper habet eadem absolutam. Nec sequitur quod incipit esse hic, postquam fuit ibi, loquendo de eodem modo essendi: præsent enim hic concomitans, & incipit hic esse ex vi consecrationis.

Non potest tunc fuisse Sanguis sub speciebus vini, tamen concomitans: sic sub specie panis.

Sed quid si teneatur, quod Sanguis est per se pars Corporis, ut Corpus est primum signatum speciei panis? Tunc oportet dicere, quod bis est hic Sanguis ex vi Sacramenti; sed adhuc non eodem modo: quia sub specie vini est per se, & primo, quia primum signatum eius; sub specie vero panis est per se, sed non primo, immo aliquid primum signati. Nec tunc est frustra, quia per se est sub specie panis, ut salvetur veritas rei contenta primo. Nec incipit esse primo, postquam non fuit primo, licet per se habuerit ibi esse.

211.

Ubi Scotus minimè intendit affirmare, Sanguinem ex vi verborum existere sub specie panis; contrarium quippe docet Tridentinum supra: sed supposità latiori acceptione corporis, ut omnia illa includit (ut verba eius 4. dist. 8. q. 1. n. 4.) que pertinent ad totum corpus organicum, sive sint partes animatae sive sint alia non formaliter animata, ut humores & spiritus, ostendit equidem non frustra poni Sanguinem sub speciebus vini.

Immo merito ibi foret ex vi verborum.

Addo tertiam objectionem: Tota veritas Eucharistia potest salvari, ponendo solam substantiam corporis: ergo &c.

212. Tertia obiectio.

Respondet Doctor, ut superius audivimus: Licet absolute posset Corpus Christi poni esse sine aliis, puta sine anima, & sine aliis, tamen posita existentia Corporis alibi cum istis proprietatibus, & partibus, & accidentibus absolutis, non potest hic esse sine illis, propter contradictionem de affirmatione, & negatione absoluti sub duobus respectibus.

Responsio Scoti.

Ex qua solutione n. 14. sic inferet: Apparet quid est in Eucharistia primo ut signatum & contentum, & quid est ibi non primo, sed concomitans: quia illud sine quo primum signatum non haberet esse modo naturalis.

Quæro autem ego, cum in forma non simpliciter ponatur *ly Corpus, & ly Sanguis*; sed *Corpus meum & Sanguis meus*, num unio hypostatica sit in Eucharistia primo ut signatum & contentum, an verò non primo, sed concomitans? Communis sententia docet concomitantiam, quidquid contradicat Averrà q. 4. de hoc Sacramento sect. 1. §. penultimo; ubi sic ait: Admitti tamen potest ex vi illius pronominis, *Meum*, per se poni hypostaticam unionem, quam vis Divinitas non ponatur per se & directè ex vi verborum, sed sic.

213. An unio hypostatica sit in Eucharistia primo ut verò per concomitantiam? Communis sententia docet eam concomitantiam, contradicente Averrà.

sed solum per concomitantiam, ratione ipsius unionis. Nam alia utique vox est, quæ directè significat unionem, & quæ directè Divinitatem, ut patet ex his ipsis vocibus. Unde bene fieri potest, unionem poni ex vi verborum, & Divinitatem per concomitantiam, ratione unionis. Et sub ly *Meum* videtur rectè comprehendi ipsa unio, dum Christus loquitur, & Sacerdos nomine Christi.

Favetque Concilium Ephesinum in Epistola ad Nestor, & refertur cap. 80. de Confec. dist. 2. dicens: Sic etiam ad mysticas benedictiones accedimus, & sanctificamur, participes sancti Corporis & pretiosi Sanguinis Christi omnium nostrum Remediorum effecti, non ut comminemus carnem percipientes (quod absit) nec ut viri sanctificati, & Verbo communiti secundum dignitatis unitatem, aut sicut divinam possidentis habitationem, sed vere vivificatricem, & ipsius Verbi propriam factam.

Consonat etiam Tridentinum: dum enim ait, Divinitatem poni propter ejus cum corpore & anima hypostaticam unionem, potius supponit, hanc unionem per se poni. Hucusque Aversa. Sed ex arena texit funem.

Exordior ab ultimo, & interrogo, quæ sit illa consonantia seu consequentia, Divinitas ponitur per concomitantiam propter unionem hypostaticam: ergo unio hypostatica ponitur ex vi verborum. An forte hæc etiam valeat: Anima ponitur per concomitantiam propter ejus naturalem cum corpore unionem: ergo unio ponitur ex vi verborum? Quod si uniones illæ existunt ex vi verborum sub specie panis, quidni etiam ipsa anima & Divinitas?

Numquid ly *Meum*, magis directè significat unionem, quam rem uniam? Non arbitror: etenim, ut ostendimus conclusionem 7. præcedentis sectionis, significat relationem partis ad totum, scilicet Christum: quis autem ambigit Christum directè significare personam Verbi; adeoque Divinitatem, quæ in ipsa intrinsecè includitur, imò verò idem cum ipsa secundum rem est?

Si ergo, vi istius pronomini *Meum*, per se ponitur unio hypostatica, etiam per se ibi existet (quamvis non ponatur, quia non accipit novam præsentiam) personalitas Verbi, ad quam dicit intrinsecum & essentialem ordinem, ac per consequens ipsa Divinitas, quod est contra Concilium Tridentinum. Ecce quam pulchra consonantia.

Nec obstat quod sit alia vox, quæ directè significat unionem, alia quæ Divinitatem, ut patet ex his ipsis vocibus, quia etiam dari potest una, quæ significat utrumque, talis est ly *Christus*, & an etiam hujusmodi sit ly *Meum*, disputatur. Unde Vasquez disp. 185. num. 14. hanc format objectionem contra communem sententiam: Pronomen *Meum*, aut *Meus*, refertur videtur suppositum, ac proinde ex vi significationis ejus erit sub utraque specie suppositum

divinum. Certè quod magis significet unionem, quam suppositum, non video quâ ratione possit probari.

Hæc, inquis; quia unio importatur in recto, suppositum solum connotatur in obliquo; idem enim est dicere, *Corpus meum*, atque *Corpus unitum Personalitati divine*. Sed quid tum? Nam, si placet, etiam personalitatem exprimam in recto, & dicam: *Corpus meum*, idem est, quod *Corpus & Personalitas divina unita*, sive; *Corpus, Personalitas, & unio*; vel, si mavis, exprime utrumque in obliquo & dicito: *Corpus meum*, idem est, quod *Corpus cum unione ad Personalitatem Divinam*.

Vasquez supra n. 15. sic ait: Connotatio est consignificatio, hoc est, unius cum alio significatio, ac proinde id, quod est ex vi connotationis, esset ex vi consignificationis; & significatio: nam significatio connotativi utroque constat, nempe & directâ significatione, & connotatione, ac proinde ad veritatem verborum connotativorum requiritur significatum utrumque, nempe & directum & indirectum: id quod in concretis accidentium planè videmus. Nam si quis dicat: *Hoc est album*, ut verum dicat, ex vi verborum debet esse, & subiectum, & forma albedinis; cum tamen forma non directè significetur, sed connotetur indirectè.

Hinc præfatus Auctor ad objectionem superius ex ipso relatam respondet: pronomen *Meum*, aut *Meus* non refertur suppositum, sed naturam humanam; cujus dicitur esse Sanguis & Corpus, sive mortuum, sive vivum.

Contra est; quod illa natura non est Christi, nisi quâ suppositata personalitate Verbi: significatur autem corpus naturæ Christi. Secundo; natura humana minimè abstrahit à corpore mortuo & vivo, sed determinatè importat corpus animatum animâ rationali: ergo saltem anima rationalis existet sub specie panis ex vi verborum, quod similiter opponitur Tridentino.

Aliter ergo solvit argumentum Cardinalis Lugo disp. 8. n. 119. dicens, sufficere ad veritatem pronomini *Meum*, quod absolute illud corpus terminetur personalitate Verbi, licet non ibi: quippe ly *Meum*, ex communi hominum usu, non sumitur reduplicativè, ita ut significet ibi esse rationem formalem, quâ constituitur in esse *Mei*, sed specificativè, significando, illud corpus esse, quod absolute est meum. Ex quo fit, ut licet per possibile, vel impossibile Corpus illud in Eucharistia haberet propriam subsistentiam creatam, & non divinam, posset tamen Verbum de illo dicere, ibi esse Corpus suum; quia ad hoc satis esset, quod in celo subsisteret subsistentiâ Verbi.

Confirmatur; quia aliàs etiam unio cum natura humana deberet poni ex vi verborum, cum ly *Meum* significet Corpus, & partem naturæ loquen-

Alia obiectio solvitur.

216. Vasquez.

Vasquez putat ly *meum* refertur naturam humanam.

Rejicitur.

217. Lugo existimat sufficere ad veritatem pronomini *meum*, quod absolute illud corpus terminetur personalitate Verbi, licet non ibi, sed acribi.

ne alioquin unio cum natura humana de-

beat poni
ex vi ver-
borum.

218.
Videtur suf-
ficere unio
præterita, ut
anima Chri-
sti posset di-
cere: *Hoc est
Corpus meum.*

Probatur
primò.

Probatur
secundò.

Licet ergo
ly *Meum* con-
notet natu-
ram huma-
nam & per-
sonalitatem
Verbi, cui-
que hypo-
staticam u-
nionem;
non tamen
dicitur sig-
nificat.

219.

Concilium
Ephesinum
non favet
Averſa.

220.
Aliud argu-
mentum pro
Averſa.

Solvitur.

Ratio for-

loquentis; per consequens, ut statim insinuavi-
mus, etiam deberet poni ex vi verborum anima
rationalis.

Adde; licet illud Corpus nullibi de facto
uniretur vel Verbo, vel naturæ humana; suffi-
ceret unio præterita, ut anima Christi posset
dicere, illud esse Corpus suum: sicut anima
Sancti Petri posset dicere de suo cadavere, illud
esse corpus suum; nam juxta communem mo-
dum intelligendi ly *Meum* solum significat illud
corpus pertinuisse ad naturam loquentis, quan-
do ultimo corpus habuit.

Et ita de facto in triduo mortis Christi,
Corpus nusquam gentium pertinebat ad natu-
ram humanam, utpote separatam ab anima: &
tamen consecrans verè pronuntiasset: *Hoc est
Corpus meum*, scilicet quod aliquando, & ulti-
mò pertinuit ad humanam naturam Christi.

Plùs dico, lacrymæ & similia absolute di-
cuntur Christi, et si numquam fuerint Personalitati
divinæ hypostaticè unita. Unde sicut
unio hypostatica non poneretur vi verborum
(imò nec per concomitantiam) si conversio
fieret in lacrymas Christi per hæc verba: *Hæc
sunt lacrymæ meæ*; sic neque ponitur, dum fit
in Corpus, aut Sanguinem istis verbis: *Hoc est
Corpus meum*, *Hic est Sanguis meus*.

Licet ergo pronomen *Meum*, aut *Meus* con-
notet naturam humanam, & Personalitatem
Verbi, ejusque hypostaticam unionem; non ta-
men per se & directè significat, imò neque con-
notat, ut ibi existentia, sed solum significat:
Hoc est Corpus (eadem est ratio Sanguinis)
quod ad me, qui loquor, spectat, vel aliquan-
do spectavit.

Ecce arena, argumenta dico Averſa, levi
vento dissipata. Nam quod attinet ad favorem
Concilij Ephesini, video verissimum esse com-
mune proverbium: *Quandoque bonus dormitat
Homerus*. Enimverò verba illius Concilij, quæ
allegat, nihil aliud omnino significant, ut le-
genti, & debite consideranti, non potest non
esse evidens, quàm in Sacramento sumi carnem,
haud equidem communem, sed verè vivifica-
tricem, & ipsius Verbi propriam factam. Quis
autem Catholicus id unquam negavit? Faten-
tur omnes. Sed quid hoc ad præsentem contro-
versiam? Impertinens enim est ad hanc doctri-
nam Concilij, quod unio hypostatica ibi sit ex
vi verborum, vel magis per concomitantiam,
dum reverè in Sacramento reperitur.

Nihilominus arguis rursus pro Averſa:
quando dico, *Hoc est Corpus organizatum*, debet
organizatio ex vi verborum esse præsens: ergo
similiter, quando dico: *Hoc est Corpus meum*,
ex vi verborum debet esse præsens saltem unio
hypostatica, per quam constituitur corpus in
ratione *Mei*, id est, in ratione Corporis Christi.

Resp. Negando Consequentiam; do dispa-
ritatem: quia organizatio est forma intrinseca;
ratio autem formalis *Mei*, extrinseca. Accipe

simile. Quando enuntio: *Hoc est subiectum al-*
bum, albedo debet esse præsens; si autem af-
firmo: *Hoc obiectum est amatum*, neutiquam
requiritur præsentia amoris. Quare? Quia una
forma est intrinseca; altera verò extrinseca.

Sicut ergo libri, servi, prædia, & similia
non habent ibi, ubi sunt & appellantur *Mea*, id
per quod dicuntur *Mea*; ita pariter homines au-
dientes, *Hoc est Corpus meum*, non intelligunt,
hic esse rationem formalem constitutivam in
esse *Mei*, sed solum specificativè hic esse corpus,
quod est *Meum*.

Aliud est de denominatione organizati, quæ
sicut significat formam intrinsecam, sic etiam
formam præsentem ibi, ubi dicitur corpus esse
organizatum; quod non potest melius probari
ait Lugo disp. 8. n. 121. quàm ex usu loquendi
hominum per ejusmodi voces.

Sed neque hæc ratione quiescunt ingenia
hominum curiosorum. Sætem, inquirunt, ly
Sanguis significat aliquam subsistentiam, non
aliter quàm ly *Ignis*, vel *Aqua*.

Resp. sicut ly *Corpus* non significat aliquam
subsistentiam, sive in communi, sive in parti-
culari, sed præcisè partem physicam viventis
condistinctam animæ; sic neque ly *Sanguis* signi-
ficat aliquam subsistentiam, sed præcisè partem
physicam viventis, condistinctam animæ &
corpori, cum hoc solo discrimine, quod cor-
pus sit pars physica humanitatis, physice, in-
trinsece, & essentialiter cum anima, à qua in-
formatur, humanitatem constituit; sanguis
verò sit quidem pars physica, sed probabilis in-
animata, nequaquam essentialis.

Qualis ergo Conservatrix, ut vocant Philo-
sophi, quemadmodum pituita, atra & flava bilis;
item lac, semen, spiritus vitales & animales,
quia utique conservant vivens nutriendo, & ad-
miniculum præstando operationibus vitalibus.

Constat porò nomina quarumcumque par-
tium non significare subsistentiam, licet aliquam
partialem habeant; quoniam non significant il-
las partes ut existentes in se, sed in alio. Sic
non dicitur Verbum assumplisse caput subsistens,
sed dicitur assumplisse, caput, manus &c. Et si-
militer dicitur, non homo tantum, sed & huma-
nitas constare ex capite, manibus &c. Quod
idem locum habet in Sanguine: dicimus enim
Verbum assumplisse Sanguinem; & humanitatem
constare ex carne & Sanguine; ergo per ly *Corpus*
& ly *Sanguis*, non significatur præcisè natura
cum subsistentia, sed natura sola.

Neque obstat effusio Sanguinis in triduo
mortis; quia etiam caput abscissum, & anima se-
parata retinent nomen & conceptum partis. Unde
Verbum in triduo non dicebatur anima, sed
unitum animæ: similiter nec Sanguis, sed unitum
Sanguini. Ergo per Sanguinem, etiam effusum,
non significatur subsistentia, sed natura: licet
enim minus propriè, adhuc tamen concipitur
ut pars humanitatis mortuæ.

Inſtas:

Inflas: expellitur aliqua substantia ex vi verborum; ergo etiam aliqua introducitur. Resp. Negando Consequentiam; quia etiam expellitur forma substantialis, utique perfecta & completa, substantia panis, & tamen hujusmodi non introducitur. Pari modo simpliciter definit terminus substantialis à quo, neque ideo tamen simpliciter de novo producit terminus substantialis ad quem. Ratio est; quia verba practicè significant ibi nihil substantia remanere: neutiquam autem significant ibi poni formam, aut substantiam, vel de novo simpliciter produci substantiam.

Sit itaque, & maneat resolutio finalis; nec unio hypostatica, nec Divinitas, aut Personalitas Verbi in hoc Sacramento existunt ex vi verborum, sed solum per concomitantiam. Quæ concomitantia, an etiam locum inveniat in Patre & Spiritu Sancto, restat explicandum.

Hercule non video rationem negandi; major siquidem est identitas inter Divinitatem ab una parte, & Paternitatem, ac Spiritalitatem passivam ex altera, quam inter humanitatem, & Divinitatem. Si itaque Divinitas adest per concomitantiam propter admirabilem illam ejus cum Corpore & anima hypostaticam unionem; quidni etiam, licet magis mediata, adsit tota Trinitas propter realem ejus cum natura divina identitatem?

Audacter affirma cum Doct. Angelico opul. 63. cap. 2. p. 3. *Deus pater in Eucharistia totum, quod ipse est, & habet cum Spiritu Sancto, in summo dedit. Et infra: Quocumque tempore, quocumque loco, à quocumque Sacerdote fidei bono vel malo salutare illud sacrificium in forma Ecclesie oblatum fuerit, totus Deus Pater cum Filio, & Spiritu Sancto, se totum singulis animabus ad fruendum exhibet.*

Exclama cum Divo Bernardo (apud Antonium Reimpingolum Sermonem de Corpore Christi) *O Sacramentum Sacramentorum, in quo Pater, Filius, & Spiritus Sanctus datur.*

Idem habet Lanspergius Tract. de Eucharistia, qui habetur cum Pharetra divini amoris, ibi: *Cumque non habeam (inducit Christum loquentem ad animam fidelem) corpus ex angue, neque inanimatum, necesse est etiam concomitantem in eodem corpore esse animam, sanguinem, gratias, & virtutes meas: quibus omnibus Verbum cum sit unum, hoc est Persona una Trinitatis, à qua reliquæ due Personæ sunt indivise, sequitur totam Trinitatem Sacramento huic inesse, non minus verè quam in calice, licet aliena specie, puta sacramentali velata.*

Cæterum controversatur, an ratione hujus concomitantia dici possit, quod manducatur Pater & Spiritus Sanctus à sumente Eucharistiam. Existimat Lugo supra n. 126. illam esse locutionem impropria; quia manducari importat motum localem, quo ab ore in stomachum trajicitur cibus, quod non potest proprie convenire Patri vel Spiritui Sancto. Verbo autem convenit propter communicationem

idiomatam cum humanitate, quæ verè manducatur. Hæc ille. Quæstio est de nomine, in qua neuter modus loquendi aliquam meretur censuram.

Valquez disp. 185. n. 18. Cum, inquit, concedant ibi esse duas personas ratione consecrationis, & non solum ratione immensitatis, propter naturalem connexionem; cur non dicent, omnes personas manducari, sicut Divinitatem ipsam? Aut explicent peculiarem modum existendi ibi, ratione cujus Divinitas manducari dicatur, non autem duæ illæ personæ.

Valquez sequitur Dicastillo disp. 5. n. 69. omnes enim hæ personæ; & Divinitas, verè sunt speciali modo in speciebus panis & vini, quæ verè manducantur, & potantur, quamvis aliàs nulla sit communicatio idiomatam inter Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum ex una parte, & inter Corpus, & Sanguinem Christi ex altera.

Sicut etiam ad manducationem specierum panis dicitur manducari Sanguis, & ad potationem specierum vini Corpus etiam dicitur potari, etiam si nulla sit inter Sanguinem, & Corpus idiomatam communicatio. Neque enim id verificatur ratione communicationis idiomatam; sed ex eo tantum, quod eo ipso, quo aliquid sumitur, pariter etiam sumitur, quod est cum ipso peculiari modo connexum & conjunctum. Huculque Dicastillo.

Ad rationem Lugonis in contrarium respondet n. 71. Licet motus localis illis non ita propriè & perfectè conveniret, sufficere tamen quod eadem proprietate, quæ dicuntur speciali modo esse in Eucharistia, eadem, inquam, proprietate dicantur venisse ab ore per fistulam cibalem ad stomachum.

Placet responsio. Interim tamen noto, quod docet idem Auctor n. 66. videlicet, non posse dici, quod panis convertatur in Patrem, & Spiritum Sanctum; quia, inquit, id, in quod fit conversio, debet succedere loco panis, id autem non convenit Patri, & Spiritui Sancto, sed solum Corpore, & Sanguini Christi. Quod si dicatur converti in Filium, ad id sufficit communicatio idiomatam provenientium ex unionem hypostatica, quam habet Corpus cum Verbo, non cum Patre & Spiritu Sancto.

Ergo secundum Dicastillonem, & rei veritatem, est aliqua communicatio idiomatam inter Filium ex una parte, & inter Corpus & Sanguinem Christi ex altera, quæ non est inter Patrem, & Spiritum Sanctum ex una parte, & inter Corpus & Sanguinem Christi ex altera.

Num fortè audebimus Patrem, & Spiritum Sanctum dicere corporeum, aut speciosum formæ præ filiis hominum? Absit à nobis hujusmodi locutio: & tamen de Filio pronuntia vit Spiritus Sanctus per os Palmittæ Psalm. 44. v. 3. *Speciosus formæ præ filiis hominum.* Quia utique

sed quæstio est de nomine, in qua neuter modus loquendi aliquam meretur censuram.

225. Modum affirmativum tenet Valquez, quem sequitur Dicastillo.

qui responsio ad rationem Lugonis.

226. Non potest dici, quod panis convertatur in Patrem & Spiritum Sanctum.

senti nec possumus Patrem & Spiritum S. dicere corporeum &c. Pal. 44.

malis meo... que non do... Secus dicit... 221... Ly Semp... Siginon... Nonita... 222... 224... 225... 226...

corpus assumpsit perfectâ pulchritudine donatum.

Quidni ergo etiam solus Filius dicatur verè manducari in Eucharistia; quia ipse solus assumpsit Corpus, quod verè manducatur? Aut, si sufficit specialis modus existendi sub speciebus, ut Pater & Spiritus Sanctus verè dici possint manducari, cur non similiter sufficiat ille modus, ut verè dici possit, quòd panis convertatur in Patrem & Spiritum Sanctum?

227. **Explicatur specialis modus, quo Pater & Spiritus Sanctus censentur presentes in Eucharistia.**
Ceterum si quaeritur, quis sit ille specialis modus seu titulus, quo Pater, & Spiritus Sanctus censentur presentes in Eucharistia? Resp. si per impossibile non essent presentes ubique, deberent esse presentes in Eucharistia propter praesentiam humanitatis unitae Verbo, cuius Verbi essentiae realiter identificantur.

Hanc porro identitatem aliqui vocant circuminfectionem, juxta illud Ecclesiae in Hymno ad Laudes Feriæ 2. *In Patre totus Filius, & totus in Verbo Pater.* Unde dicunt Patrem & Spiritum Sanctum poni in Eucharistia per mutua circuminfectionem, quod in te idem est, atque per concomitantiam magis mediatam.

228. **Obiectio solvitur.**
Nec dicitur obstat, quòd sola Persona Verbi hypostaticè terminet humanitatem; ad hoc quippe sufficit realis distinctio, imò nec illa requiritur, cum fidei sit, naturam divinam non terminare, quæ tamen à Persona realiter est distincta: porro ut aliquid non sit praesens ubi est aliud, quoniam id involvit quamdam localem separationem, non solum requiritur distinctio; sed etiam ut inter res non sit aliqua naturalis connexio, per quam unum trahatur ad locum alterius: Personæ autem divinæ licet realiter inter se distinguantur, habent necessariam quamdam connexionem ratione unitus essentiae, cum qua identificantur, ex qua connexionem necessarium est omnes tres Personas ubique simul reperiri; non tamen est necessarium, ut natura, quæ ab una Persona hypostaticè terminatur, ab aliis duabus etiam terminetur.

229. **Explicatur D. Aug.**
Quod significare videretur. (Inquit Dicastrilo n. 65.) Divus Augustinus Serm. 3. De Tempore dicens: *Suscipit Filius carnem in proprietate, sed tamen & Pater & Spiritus Sanctus non desunt manifestate.* Et infra: *Cum ergo una sit Deitas, una sit Divinitas, implevit quidem carnem Christi & Pater & Spiritus Sanctus, sed manifestate, non susceptione.*

Ut ut sit de mente Divi Augustini, qui fortè numquam cogitavit de isto speciali modo, quo Pater & Spiritus Sanctus existunt in Sacramento Eucharistiae, & commodè intelligi potest de immensitate divina, ut colligitur ex verbis sequentibus: *Sicut caelum & terram implet Pater, implet & Spiritus Sanctus.* Quomodo implet? Utiq; sua immensitate, quæ etiam absque dubio impleverunt carnem Christi.

Quidquid ergo sit de mente Divi Augustini,

suppositâ veritate illius specialis modi, quæ rursus, cur dici nequeat, quòd panis convertatur in Patrem & Spiritum Sanctum, saltem per concomitantiam, sicuti dicitur converti in Filium, & sicuti dicitur converti in Sanguinem & animam Christi; neque enim id necessariò verificatur ratione communicationis idiomatum, sed ex eo tantum, quòd hoc ipso, quo aliquid convertitur in alterum, etiam pariter convertatur in omne illud, quod cum ipso peculiari modo est connexum, utpote simul succedens saltem mediâtè sub eodem communi ex vi defensionis termini à quo, ita quòd specialiter ibi existat virtute conversionis, id est, tamen alibi non existeret, hic tamen necessariò adesset.

Si dixeris: illud, in quod fit conversio, debet succedere loco panis in ordine ad sustentanda accidentia: Pater autem & Spiritus Sanctus non succedunt in hoc munere, sed solus Filius, qui per suum Corpus sustentat accidentia panis.

Contrà: Si Filius succedit in hoc munere, ergo pariter divina natura, utpote realiter Filio identificata: ergo similiter Pater & Spiritus Sanctus, qui realiter identificantur naturæ divinæ.

Assignas disparitatem; quòd Verbum est suppositum, in quo est Corpus Christi: denominationes autem corporis tribuuntur toti supposito, sicut dicimus hominem album, licet albedo sit in sola materia; & Pater & Spiritus Sanctus sunt alia supposita, quibus nullo modo communicantur denominationes humanitatis.

Sed contrà; etiam manducatio est denominatio corporis. Resp. sed planè extrinseca; desumpta utriq; à praesentia locali, sive motu, aut transitu ab ore ad stomachum per totum spatium intermedium: jam autem eodem modo, quo fatemur Patrem & Spiritum Sanctum praesentes in Eucharistia, scilicet alio titulo quam immensitatis, fateri quoque debemus, quòd Pater & Spiritus Sanctus successivè, & ad modum specierum & Corporis sub ipsis contenti incipiant esse illo titulo, & quasi transire per totum spatium ab ore ad stomachum. Atque hæc satis de modo loquendi, ubi constat de re.

Venio ad ultimam partem Conclusionis, videlicet: *In triduo mortis sub specie panis fuisse aliquis Sanguis, sub specie vini totum Corpus, sub utraque Divinitas, sub neutra anima.* Quæ omnia ex dictis sunt manifesta: eo supposito, quòd totus Sanguis in Passione non fuerit effusus, ut multis apparet verosimilitudis; imò vix videtur possibile ex toto, & tanto corpore humano, ita totum sanguinem effundi, ut nec in jecore, nec in vasculis venarum, etiam capillarum, aliquid sanguinis adhaereret.

Enimverò Sacerdos fugat iterum, ac sapius ad labrum calicis; vix, imò ne vix quidem poterit

poterit ita totum calicem exhaurire, ut nihil in concava ejus superficie hereat, & tamen ibi non sunt anfractus & ambages obliquæ meatus, qui sunt in Corpore Christi instar labyrinthi.

Hoc itaque supposito, in primis certum est, quod in triduo mortis Christi sub specie panis fuisse aliquis Sanguis, ille scilicet, qui remanserat in Corpore; sicut fuisse totus Sanguis, si moriens Christus non fudisset Sanguinem. Secundò sub specie vini extitisset totum Corpus, ut utriusque naturalis illius connexionis & concomitantia; quæ copulabatur illi parti Sanguinis, quæ remanserat, & quæ ex vi verborum cum Sanguine effuso existere debebat sub specie vini. Tertio sub neutra specie extitisset anima, utpote neque Corpori, neque Sanguini unita. Denique sub utraque specie fuisset Divinitas, quoniam hypostaticè unita tam Corpori, quàm Sanguini; si, quod verius existimamus, Sanguis immediatè fuerit assumptus: sin minus (quod sine errore potest sustineri) adhuc tamen Divinitas fuisset sub specie vini, propter scilicet unionem ejus cum Corpore.

Caeterum gratis admissio; Primò, quod totus Sanguis fuerit effusus vel naturaliter, vel per miraculum; Secundò, quod Sanguis non fuerit immediatè assumptus, constat omnino nullum Sanguinem sub specie panis fuisse ponendum: simuliter neque Corpus, neque Divinitatem sub specie vini; adeoque Sanguinem Christi non debuisse adorari latrà.

Dices; Tridentinum definit sess. 13. cap. 5. Eucharistia deberi cultum latrà. Resp. ob Divinitatem, quæ adest de factò, etiam sub speciebus vini; non propter unionem cum Sanguine; sed (ut ait ipsum Tridentinum cap. 3.) propter admirabilem ejus cum corpore & anima hypostaticam unionem. Loquitur autem Concilium de Corpore, de quo priùs fuerat locutum, id est, de Corpore quod ex vi verborum ponitur sub specie panis, adeoque de Corpore, quod est aliud essentialiter à Sanguine.

Loquitur ergo Tridentinum cap. 5. de Eucharistia secundum modernum statum. Quæris quis sit ille status? Resp. verbis ejusdem Concilii sess. 13. cap. 3. Verissimum est, tantundem sub alterutra specie, atque sub utraque contineri: totus enim & integer Christus sub panis specie, & sub quavis ipsius parte, totus item sub vini specie & sub eius partibus existit.

Et can. 3. ejusdem sess. Si quis negaverit in Venerabili Sacramento Eucharistia sub una, utraque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione factà, totum Christum contineri; anathema sit. Itaque erit

CONCLUSIO IX.

Totus & integer Christus existit sub quavis speciei parte, fortè etiam sub indivisibilibus (si dentur) tam antè, quàm post divisionem.

Totum & integrum Christum existere sub quavis speciei parte post divisionem, expressè definitur à Concilio Tridentino sess. 13. can. 3. jam allegato. Idemque priùs docuerat Eugenius IV. in Concilio Florentino ibi: Sub quavis parte hostia consecrata, & vini consecrati, separatione factà, totus est Christus.

Et abundè probatur ex factò Christi, qui calicem consecratum Luca 22. v. 17. dedit Discipulis dicens: Accipite & dividite inter vos. Quis autem audeat cogitare singulos accipientes partem calicis non sumpsisse totum Christum?

Nec desunt Sancti Patres, qui eandem veritatem expressè doceant. Divus Hieronymus in Sermone Dominica quinta post Epiphaniam, & refertur de Consecratione dist. 2. cap. 77. sic inquit: Singuli accipiunt Christum Dominum, & in singulis portionibus totus est: nec per singulos minuitur, sed integrum se præbet in singulis. Habetur in Missali Ambrosiano, in præfatione illius Dominica; quæ, ut ait Guimundus, per totum orbem latinum decantatur.

Intellige, suo tempore; nam in Ecclesia Romana indubiè ampliùs non decantatur. Porro quid refert sive à principio plures distinctæ portiones consecrentur, sive ex magna hostia post Consecrationem dividantur?

Adstipulatur Divus Augustinus Serm. de Verb. Domini (ut refert Gratianus eadem distinctione cap. 75) inquit: Manducetur Christus: vivit manducatus, quia surrexit occisus, nec quando manducamus, partes de illo facimus. Et quidem in Sacramento sic fit. Et norunt fideles, quemadmodum manducant carnem Christi. Unusquisque accipit partem suam: unde & ipsa gravis partes vocantur. Per partes manducatur, & manet integer totus.

Accedat testimonium Divi Hilarii, quod ponitur citatà distinctione cap. 78. Vbi pars, inquit, est corporis, est & totum. Probat à simili dicens: Eadem ratio est in Corpore Domini, quæ in Manna, quod in eius figura præcessit, de quo dicitur: Qui plùs collegerat, non habuit ampliùs, neque qui minus paraverat, invenit minus. Non est omnino quantitas visibilibus in hoc estimanda mysterio, sed virtus Sacramenti spiritualis.

Unde sequitur, divisà hostià Christum non dividi, & tantùm accipere communicantem sub

234.
Totus & integer Christus est sub quavis speciei parte post divisionem. Trident. Florent. Probat ex factò Christi, Luc. 22.

235.
& Sancti Patribus, D. Hieronymo,

S. Augustino.

& D. Hilario.

Divisà hostià Christus non dividitur sub

Cor neque ar. dicit, quod panis coarscit in partem de. 230. Obijctio. Solvitur. 231. Explicatio. Denique.

